

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

29. července 2019*

„Řízení o předběžné otázce – Státní podpory – Podpora zaměstnanosti – Osvobození od příspěvků na sociální zabezpečení vážících se ke smlouvám o odborném výcviku a pracovním smlouvám – Rozhodnutí 2000/128/ES – Režim podpor poskytnutých Itálií na opatření k podpoře zaměstnanosti – Podpory částečně neslučitelné s vnitřním trhem – Použitelnost rozhodnutí 2000/128/ES na podnik výlučně poskytující služby místní veřejné dopravy na základě přímého zadání ze strany obce – Článek 107 odst. 1 SFEU – Pojem ‚narušení hospodářské soutěže‘ – Pojem ‚ovlivnění obchodu‘ mezi členskými státy“

Ve věci C-659/17,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Corte suprema di cassazione (Nejvyšší kasační soud, Itálie) ze dne 4. července 2017, došlým Soudnímu dvoru dne 24. listopadu 2017, v řízení

Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS)

proti

Azienda Napoletana Mobilità SpA,

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení A. Arabadžev (zpravodaj), předseda senátu, T. von Danwitz a P. G. Xuereb, soudci,

generální advokát: G. Hogan,

vedoucí soudní kanceláře: R. Schiano, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 3. dubna 2019,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS) A. Sgroiem, L. Maritatem a C. D'Aloisio, avvocati,
- za Azienda Napoletana Mobilità SpA M. Malenou a S. Miccoli, avvocati,
- za italskou vládu G. Palmieri, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s S. Fiorentinem, avvocato dello Stato,
- za Evropskou komisi D. Recchia a F. Tomat, jako zmocněnkyněmi,

* Jednací jazyk: italština.

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 6. června 2019,
vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 107 odst. 1 SFEU a rozhodnutí Komise 2000/128/ES ze dne 11. května 1999 o režimu podpor poskytnutých Itálií na opatření k podpoře zaměstnanosti (Úř. věst. 2000, L 42, s. 1).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS) a Azienda Napoletana Mobilità SpA (dále jen „ANM“) ve věci případné povinnosti společnosti ANM uhradit INPS příspěvky na sociální zabezpečení vážící se ke smlouvám o odborném výcviku a pracovním smlouvám, které společnost ANM uzavřela v letech 1997 až 2001.

Právní rámec

Rozhodnutí 2000/128

- 3 Body 62 až 67 odůvodnění rozhodnutí 2000/128 uvádí ohledně italské právní úpravy týkající se smluv o odborném výcviku a pracovních smluv toto:

„(62) Smlouvy o odborném výcviku a pracovní smlouvy, jak byly upraveny v [legge n. 863 – Conversione in legge, con modificazioni, del decreto-legge 30 ottobre 1984, n. 726, recante misure urgenti a sostegno e ad incremento dei livelli occupazionali (zákon č. 863, kterým se po provedení změn mění na zákon legislativní nařízení č. 726 ze dne 30. října 1984 o naléhavých opatřeních na podporu a zvýšení zaměstnanosti) ze dne 19. prosince 1984 (GURI č. 351 ze dne 22. prosince 1984, s. 10691)], nepředstavovaly podporu podle čl. 87 odst. 1 Smlouvy [o ES], ale byly obecným opatřením. Stanovené výhody byly totiž použitelné na všechny podniky jednotně, automaticky, bez prostoru pro uvážení a na základě objektivních kritérií.

(63) Novelizací v roce 1990 prostřednictvím [legge n. 407 – Disposizioni diverse per l’attuazione della manovra di finanza pubblica 1991-1993 (zákon č. 407 o různých ustanoveních týkajících se provádění politiky veřejných financí v letech 1991 až 1993) ze dne 29. prosince 1990 (GURI č. 303 ze dne 31. prosince 1990, s. 3)] došlo ke změně povahy těchto opatření. Tato ustanovení upravila výši úlev v závislosti na místě, kde se oprávněný podnik nachází, a v závislosti na odvětví, jehož je oprávněný podnik součástí. Z tohoto důvodu některé podniky získaly vyšší úlevy než konkurenční podniky.

(64) Selektivní úlevy, které zvýhodňují určité podniky oproti jiným podnikům téhož členského státu – nehledě na to, zda k této selektivitě dochází na individuální, regionální nebo odvětvové úrovni – představují v rozsahu, v němž je úleva vyšší, státní podpory ve smyslu čl. 87 odst. 1 Smlouvy [o ES], které narušují hospodářskou soutěž a mohou ovlivnit obchod mezi členskými státy.

Uvedený rozdíl ve výši podpory totiž zvýhodňuje podniky, které působí v některých oblastech Itálie, jelikož vyšší úleva není poskytována podnikům mimo tyto oblasti.

(65) Tato podpora narušuje hospodářskou soutěž, neboť posiluje finanční postavení a příležitosti oprávněných podniků oproti jejich konkurentům, kteří nejsou příjemci podpory. Jestliže se tak děje v rámci obchodu uvnitř Společenství, je tento obchod danou podporou dotčen.

- (66) Tyto podpory narušují hospodářskou soutěž a mají vliv na obchod mezi členskými státy zejména tehdy, když oprávněné podniky vyváží část svých výrobků do jiných členských států; dále, i když tyto podniky své výrobky nevyváží, vnitrostátní výroba je zvýhodněna v důsledku toho, že možnosti podniků ostatních členských států vyvážet své výrobky na italský trh jsou omezeny.
- (67) Z výše uvedených důvodů jsou dotčená opatření v zásadě zakázána podle čl. 87 odst. 1 Smlouvy [o ES] a čl. 62 odst. 1 Dohody o Evropském hospodářském prostoru [ze dne 2. května 1992 (Úř. věst. 1994, L 1, s. 3, dále jen „Dohoda o EHP“)] a mohou být považovány za slučitelné se společným trhem pouze tehdy, pokud se na ně vztahuje některá z výjimek stanovených v uvedené Smlouvě nebo Dohodě.“ (*Citované výňatky z rozhodnutí 2000/128/ES jsou neoficiálním překladem.*)
- 4 Pokud jde o italskou právní úpravu týkající se přeměny smluv o odborném výcviku a pracovních smluv na smlouvy na dobu neurčitou, body 97 a 98 odůvodnění tohoto rozhodnutí zní následovně:
- „(97) Vzhledem k tomu, že se jedná o prodloužení trvání podpor týkajících se smluv o odborném výcviku a pracovních smluv o jeden rok a že selektivní povaha těchto podpor je ještě výraznější, neboť jsou omezeny na oblasti spadající pod cíl č. 1, je analýza povahy podpory rozpracovaná v bodě V.1.a) ještě relevantnější ve vztahu k těmto opatřením.
- (98) Z výše uvedených úvah tudíž vyplývá, že dotčená opatření mohou ovlivnit obchod uvnitř Společenství. S ohledem na prvky podpory obsažené v těchto opatřeních je třeba mít za to, že dotčené zásahy spadají do působnosti čl. 87 odst. 1 Smlouvy o ES a čl. 62 odst. 1 Dohody o EHP, neboť představují státní podpory, které narušují hospodářskou soutěž v rozsahu, který může ovlivnit obchod uvnitř Společenství, a že mohou být považovány za slučitelné se společným trhem pouze tehdy, pokud se na ně vztahuje některá ze stanovených výjimek.“
- 5 Článek 1 uvedeného nařízení stanoví:
- „1. Podpory protiprávně poskytnuté Itálií od listopadu 1995 na zaměstnávání pracovníků na základě smluv o odborném výcviku a pracovních smluv upravených v [zákoně č. 863 ze dne 19. prosince 1984, zákoně č. 407 ze dne 29. prosince 1990, legge n. 169 – Conversione in legge, con modificazioni, del decreto-legge 29 marzo 1991, n. 108, recante disposizioni urgenti in materia di sostegno dell'occupazione (zákon č. 169, kterým se po provedení změn mění na zákon legislativní nařízení č. 108 ze dne 29. března 1991 o naléhavých opatřeních na podporu zaměstnanosti) ze dne 1. června 1991 (GURI č. 129 ze dne 4. června 1991, s. 4) a legge n. 451 – Conversione in legge, con modificazioni, del decreto-legge 16 maggio 1994, n. 299, recante disposizioni urgenti in materia di occupazione e di fiscalizzazione degli oneri sociali (zákon č. 451, kterým se po provedení změn mění na zákon legislativní nařízení č. 299 ze dne 16. května 1994 o naléhavých opatřeních týkajících se zaměstnanosti a osvobození od příspěvků na sociální zabezpečení) ze dne 19. července 1994 (GURI č. 167 ze dne 19. července 1994, s. 3)] jsou slučitelné se společným trhem a s Dohodou o EHP, pokud se týkají:
- vytvoření nových pracovních míst v podniku, který je příjemcem podpory, pro pracovníky, kteří ještě nikdy nebyli zaměstnáni, nebo kteří své předchozí zaměstnání ztratili, ve smyslu pokynů pro podpory zaměstnanosti [(Úř. věst. 1995, C 334, s. 4)],
  - zaměstnávání pracovníků se zvláštními obtížemi při začleňování či znovuzačleňování na trhu práce. Pro účely tohoto rozhodnutí se pracovníky se zvláštními obtížemi při začleňování či znovuzačleňování na trhu práce rozumí osoby mladší 25 let, držitelé univerzitního diplomu do 29 let věku včetně a dlouhodobí nezaměstnaní, tedy nezaměstnaní po dobu alespoň jednoho roku.
2. Podpory poskytnuté na základě smluv o odborném výcviku a pracovních smluv, které nesplňují podmínky uvedené v odst. 1, jsou neslučitelné se společným trhem.“

6 Článek 2 téhož rozhodnutí stanoví:

„1. Podpory poskytnuté Itálií na základě článku 15 [legge n. 196 – Norme in materia di promozione dell'occupazione (zákon č. 196 o opatřeních na podporu zaměstnanosti) ze dne 24. června 1997 (běžný dodatek ke GURI č. 154 ze dne 4. července 1997)] na přeměnu smluv o odborném výcviku a pracovních smluv na smlouvy uzavřené na dobu neurčitou jsou slučitelné se společným trhem a s Dohodou o EHP, pokud splňují podmínku čistého nárůstu pracovních míst, stanovenou pokyny pro podpory zaměstnanosti.

Počet zaměstnanců podniku se vypočítá tak, že se odečtou pracovní místa, na která se vztahovala přeměna, a pracovní místa vytvořená smlouvami na dobu určitou nebo nezaručující určitou stabilitu zaměstnání.

2. Podpory na přeměnu smluv o odborném výcviku a pracovních smluv na smlouvy uzavřené na dobu neurčitou, které nesplňují podmínku uvedenou v odst. 1, jsou neslučitelné se společným trhem.“

7 Článek 3 rozhodnutí 2000/128 stanoví:

„Itálie přijme veškerá nezbytná opatření, aby zajistila, že podpory nesplňující podmínky uvedené v článcích 1 a 2, které již byly protiprávně poskytnuty, vrátily jejich příjemci zpět.

Vrácení se uskutečnění v souladu s postupy upravenými vnitrostátním právem. Z částek, které musí být vráceny zpět, se od okamžiku jejich poskytnutí příjemcům do doby jejich skutečného vrácení hradí úroky. Úroky se vypočítají na základě referenční sazby používané k výpočtu grantového ekvivalentu u regionálních podpor.“

Italské právo

- 8 Italská republika prostřednictvím zákona č. 863 ze dne 19. prosince 1984 zavedla „smlouvu o odborném výcviku a pracovní smlouvu“. Jednalo se původně o smlouvu na dobu určitou zahrnující období odborného výcviku, která měla sloužit k zaměstnávání nezaměstnaných osob, které nepřekročily věk 29 let. Zaměstnávání osob na základě tohoto druhu smlouvy bylo osvobozeno po dobu dvou let od příspěvků zaměstnavatele na sociální zabezpečení. Toto osvobození se uplatňovalo jednotně, automaticky, bez prostoru pro uvážení a na celém území státu.
- 9 Pravidla týkající se smluv o odborném výcviku a pracovních smluv byla postupně měněna zákonem č. 407 ze dne 29. prosince 1990 (dále jen „zákon č. 407/1990“), který zavedl různou výši osvobození od příspěvků na sociální zabezpečení pro jednotlivá území, zákonem č. 169 ze dne 1. června 1991, který zvýšil maximální věk zaměstnanců, kteří mohli být zaměstnáni prostřednictvím tohoto druhu smlouvy, na 32 let, a zákonem č. 451 ze dne 19. července 1994 (dále jen „zákon č. 451/1994“), který zavedl smlouvu o odborném výcviku a pracovní smlouvu na dobu jednoho roku a určil povinný minimální počet hodin odborného výcviku.
- 10 Tyto novely umožnily prostřednictvím smlouvy o odborném výcviku a pracovní smlouvy zaměstnávat mladé osoby ve věku od 16 do 32 let, přičemž příslušné regionální orgány mohly dle svého uvážení tuto věkovou hranici zvýšit, a stanovily úplné osvobození od příspěvků na sociální zabezpečení, a to mimo jiné po dobu odborného výcviku v trvání dvou let ve prospěch podniků působících v oblastech, v nichž byla míra nezaměstnanosti vyšší než celostátní italský průměr, přičemž toto období mohlo být v případě přeměny takových smluv na pracovní smlouvy na dobu neurčitou prodlouženo o jeden rok.

Spor v původním řízení a předběžná otázka

- 11 Společnost ANM byla založena v roce 1995 po přeměně společnosti založené ve formě veřejnoprávního seskupení za účelem jednotné a integrované správy služeb místní veřejné dopravy města Neapol (Itálie). Tato společnost byla v roce 2001 přeměněna na akciovou společnost, jejímž jediným akcionářem je toto město a jejímž předmětem činnosti je správa služeb veřejné přepravy osob a zboží všemi prostředky na území uvedené město.
- 12 V rámci této činnosti společnost ANM v období od listopadu 1995 do května 2001 zaměstnala osoby s cílem poskytnout jim odborný výcvik a následně je začlenit do činnosti podniku. Tyto osoby byly zaměstnány prostřednictvím smluv o odborném výcviku a pracovních smluv ve smyslu zákona č. 863 ze dne 19. prosince 1984, ve znění zákonů č. 407/1990, č. 169 ze dne 1. června 1991 a č. 451/1994. Přeměna těchto smluv na pracovní smlouvy na dobu neurčitou byla učiněna v souladu se zákonem č. 451/1994. Společnosti ANM ohledně uvedených smluv o odborném výcviku a pracovních smluv i ohledně jejich následné přeměny příslušelo osvobození od příspěvků na sociální zabezpečení, které stanovila italská právní úprava dotčená v původním řízení.
- 13 Vzhledem k tomu, že Evropská komise prohlásila tuto právní úpravu za částečně neslučitelnou se zákazem podle čl. 107 odst. 1 SFEU, zaslal INPS jakožto vnitrostátní orgán pověřený výkonem rozhodnutí 2000/128 společnosti ANM dvě výzvy k úhradě, a sice jednu na částku 7 429 436,76 eura ve vztahu k zaměstnání osob prostřednictvím smluv o odborném výcviku a pracovních smluv v letech 1997 až 2001 a druhou na částku 2 266 014,05 eura ve vztahu k následné přeměně těchto smluv na smlouvy na dobu neurčitou v letech 1999 až 2001.
- 14 Společnost ANM podala k Tribunale di Napoli (soud v Neapoli, Itálie) návrh, jímž se domáhala určení, že není povinna tyto částky zaplatit. Tento soud žalobě společnosti ANM vyhověl, a to z důvodu, že rozhodnutí 2000/128 nemá v italském právním řádu přímý účinek, jelikož neukládá Italské republice dostatečně přesnou a bezpodmínečnou povinnost.
- 15 INPS podal proti rozsudku Tribunale di Napoli (soud v Neapoli) odvolání ke Corte d'appello di Napoli (odvolací soud v Neapoli, Itálie), který tento rozsudek potvrdil a současně změnil jeho odůvodnění. Podle tohoto soudu je sice rozhodnutí 2000/128 součástí italského právního řádu, ale na společnost ANM se nepoužije. Hospodářská výhoda, kterou představovaly úlevy na příspěvcích na sociální zabezpečení, nemohla ovlivnit obchod mezi členskými státy ani narušit hospodářskou soutěž vzhledem k tomu, že se tyto úlevy týkaly činnosti v oblasti místní veřejné dopravy vykonávané v nesoutěžním režimu v návaznosti na jejich přímé zadání společnosti ANM.
- 16 INPS podal ke Corte suprema di cassazione (Nejvyšší kasační soud, Itálie) kasační opravný prostředek, v jehož rámci tvrdil, že rozsudek Corte d'appello di Napoli (odvolací soud v Neapoli) je stížen vadami týkajícími se výkladu článku 107 SFEU a rozhodnutí 2000/128, neboť toto rozhodnutí je na společnost ANM v plném rozsahu použitelné.
- 17 Za těchto podmínek se Corte suprema di cassazione (Nejvyšší kasační soud) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Je rozhodnutí [2000/128] použitelné rovněž na zaměstnavatele vykonávající činnost v oblasti místní veřejné dopravy – v zásadě v nesoutěžním režimu z důvodu výlučnosti [provozované] služby – kteří měli prospěch z úlev na příspěvcích na sociální zabezpečení v návaznosti na uzavření smluv o odborném výcviku a pracovních smluv ode dne nabytí účinnosti zákona [č. 407/1990], a sice v projednávaném případě v období od roku 1997 do května 2001?“

K předběžné otázce

- 18 Podstatou předběžné otázky předkládajícího soudu je, zda rozhodnutí 2000/128 musí být vykládáno v tom smyslu, že se použije na takový podnik, jako je podnik dotčený ve věci v původním řízení, který na základě přímého zadání ze strany obce výlučně poskytoval služby místní veřejné dopravy a měl prospěch z úlev na příspěvcích na sociální zabezpečení na základě vnitrostátní právní úpravy, jež byla v tomto rozhodnutí prohlášena za částečně neslučitelnou se zákazem stanoveným v čl. 107 odst. 1 SFEU.
- 19 Tento soud si zejména klade otázku, zda se uvedené rozhodnutí použije na odvětví místní veřejné dopravy a zda jsou za takových okolností, jako jsou okolnosti dotčené v původním řízení, splněny podmínky narušení hospodářské soutěže a ovlivnění obchodu mezi členskými státy stanovené v uvedeném ustanovení.
- 20 Podle ustálené judikatury se pro kvalifikaci určitého opatření jako „státní podpory“ ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU vyžaduje, aby byly splněny všechny následující podmínky. Zaprvé se musí jednat o státní zásah nebo zásah ze státních prostředků. Zadruhé musí být tento zásah způsobilý ovlivnit obchod mezi členskými státy. Zatřetí musí poskytovat příjemci selektivní výhodu. Začtvrté musí nebo může narušovat hospodářskou soutěž (rozsudek ze dne 6. března 2018, Komise v. FIH Holding a FIH Erhvervsbank, C-579/16 P, EU:C:2018:159, bod 43 a citovaná judikatura).
- 21 V projednávaném případě je třeba nejprve uvést, že Komise v bodech 63, 64 a 97 odůvodnění rozhodnutí 2000/128 konstatovala, že italská právní úprava dotčená ve věci v původním řízení splňuje první a třetí podmínku uvedenou v předchozím bodě.
- 22 Dále v bodech 65 a 97 odůvodnění tohoto rozhodnutí měl tento orgán za to, že druhá a čtvrtá podmínka jsou rovněž splněny, a to pokud jde o druhou podmínku z důvodu, že podpora posiluje finanční postavení a příležitosti oprávněných podniků, a pokud jde o čtvrtou podmínku „jestliže“ se tak děje v rámci obchodu uvnitř vnitřního trhu.
- 23 V bodech 66 a 97 odůvodnění uvedeného rozhodnutí je uvedeno, že hospodářská soutěž je narušena a obchod mezi členskými státy je ovlivněn „zejména“ tehdy, „jestliže“ oprávněné podniky vyvážejí část svých výrobků do jiných členských států nebo – v případě, že tyto podniky své výrobky nevyvážejí – je vnitrostátní výroba zvýhodněna v důsledku toho, že možnosti podniků ostatních členských států vyvážet své výrobky na italský trh jsou omezeny.
- 24 Na rozdíl od toho, co tvrdí společnost ANM, přitom ze znění bodu 66 odůvodnění rozhodnutí 2000/128 nelze vyvodit, že Komise omezila rozsah působnosti tohoto rozhodnutí na odvětví přímo zapojená do obchodu s výrobky nebo se službami uvnitř vnitřního trhu a tím z rozsahu působnosti vyloučila taková odvětví místních služeb, jako je odvětví místní veřejné dopravy.
- 25 Jak již měl totiž Soudní dvůr příležitost konstatovat, Komise v bodě 65 odůvodnění uvedeného rozhodnutí v obecné rovině vysvětlila, že selektivní úlevy na příspěvcích na sociální zabezpečení stanovené italskou právní úpravou dotčenou ve věci v původním řízení narušují hospodářskou soutěž a – jestliže se tak děje v rámci obchodu mezi členskými státy – ovlivňují obchod mezi členskými státy, přičemž bod 66 odůvodnění uvedeného rozhodnutí pouze toto posouzení ozřejmila na příkladu odvětví výroby (rozsudek ze dne 7. března 2002, Itálie v. Komise, C-310/99, EU:C:2002:143, bod 88).
- 26 Dále z bodů 65, 66 a 97 odůvodnění rozhodnutí 2000/128 vyplývá, že druhá a čtvrtá podmínka čl. 107 odst. 1 SFEU jsou splněny pouze v případě, že jsou podniky, které měly prospěch z úlev na příspěvcích na sociální zabezpečení, vystaveny hospodářské soutěži na liberalizovaném trhu, byť i jen částečně.

- 27 Podle ustálené judikatury totiž platí, že v případě takového režimu podpor, jako je režim dotčený ve věci v původním řízení, se Komise může omezit na prostudování charakteristik dotčeného režimu, aby v odůvodnění rozhodnutí posoudila, zda tento režim z důvodu podmínek, které stanoví, zajišťuje příjemcům výhodu oproti jejich konkurentům a může prospět podnikům, které se účastní obchodu mezi členskými státy. Komise tak není povinna v rozhodnutí, které se týká takového režimu, provést analýzu podpory poskytnuté v každém jednotlivém případě na základě takového režimu. Individuální situaci každého dotčeného podniku je třeba ověřovat pouze ve stadiu navrácení podpor (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 9. června 2011, Comitato „Venezia vuole vivere“ a další v. Komise, C-71/09 P, C-73/09 P a C-76/09 P, EU:C:2011:368, bod 63 a citovaná judikatura).
- 28 Vnitrostátní orgány dotyčného členského státu proto před tím, než přistoupí ke zpětnému vymáhání výhody, musí v každém jednotlivém případě ověřit, zda poskytnutá výhoda mohla v případě jeho příjemce narušit hospodářskou soutěž a ovlivnit obchod mezi členskými státy (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 9. června 2011, Comitato „Venezia vuole vivere“ a další v. Komise, C-71/09 P, C-73/09 P a C-76/09 P, EU:C:2011:368, body 64 a 115).
- 29 V tomto ohledu je třeba připomenout, že za účelem kvalifikace vnitrostátního opatření jako „státní podpory“ není třeba prokazovat skutečný vliv dotčené podpory na obchod mezi členskými státy a skutečné narušení hospodářské soutěže, ale pouze zkoumat, zda tato podpora může tento obchod ovlivnit a narušit hospodářskou soutěž (rozsudek ze dne 27. června 2017, Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania, C-74/16, EU:C:2017:496, bod 78 a citovaná judikatura).
- 30 Zvláště v případě, kdy podpora poskytnutá členským státem posiluje postavení určitých podniků oproti jiným konkurenčním podnikům v rámci obchodu mezi členskými státy, je třeba mít za to, že tento obchod je podporou ovlivněn. V tomto ohledu není nezbytné, aby se oprávněné podniky samy o sobě podílely na obchodu mezi členskými státy. Pokud totiž členský stát poskytne určitým podnikům podporu, může být díky tomu zachována nebo zvýšena domácí produkce s tím důsledkem, že se sníží vyhlídky podniků usazených v jiných členských státech na proniknutí na trh tohoto členského státu (rozsudek ze dne 27. června 2017, Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania, C-74/16, EU:C:2017:496, bod 79 a citovaná judikatura).
- 31 Podmínka, podle níž musí být podpora způsobilá ovlivnit obchod mezi členskými státy, tedy nezávisí na místní či regionální povaze poskytovaných dopravních služeb (rozsudky ze dne 24. července 2003, Altmark Trans a Regierungspräsidium Magdeburg, C-280/00, EU:C:2003:415, bod 82, a ze dne 14. ledna 2015, Eventech, C-518/13, EU:C:2015:9, bod 69).
- 32 Ohledně podmínky narušení hospodářské soutěže je třeba zdůraznit, že podpory, které mají za cíl osvobození podniku od nákladů, které by obvykle musel vynaložit v rámci běžného hospodaření nebo běžných činností, v zásadě narušují podmínky hospodářské soutěže (rozsudek ze dne 27. června 2017, Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania, C-74/16, EU:C:2017:496, bod 80 a citovaná judikatura).
- 33 V projednávaném případě je zřejmé, že příspěvky na sociální zabezpečení, v souvislosti s nimiž získala společnost ANM úlevy dotčené ve věci v původním řízení, jsou náklady, které by obvykle musela vynaložit v rámci běžného hospodaření nebo běžných činností.
- 34 Naopak společnost ANM před předkládajícím soudem i před Soudním dvorem tvrdí, že v období od roku 1997 do roku 2001 nebyla vystavena žádné hospodářské soutěži týkající se služeb místní veřejné dopravy dotčených ve věci v původním řízení, a že v tomtéž období nebyl italský trh místní veřejné dopravy liberalizován, a to ani částečně.

- 35 Na rozdíl od společnosti ANM přitom italská vláda před Soudním dvorem tvrdila, že v období dotčeném ve věci v původním řízení byl italský trh místní veřejné dopravy otevřen hospodářské soutěži. Kromě toho podle této vlády neplatil pro subjekty z jiných členských států žádný zákaz nabízet v Itálii takové služby a existují příklady, kdy takové subjekty takové služby poskytovaly.
- 36 V tomto ohledu je třeba připomenout, že od roku 1995 začalo několik členských států otevírat jednotlivé dopravní trhy hospodářské soutěži ze strany podniků usazených v jiných členských státech, takže již v tomto období několik podniků nabízelo své městské, příměstské nebo regionální dopravní služby v jiných členských státech, než je jejich domovský stát (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 24. července 2003, *Altmark Trans a Regierungspräsidium Magdeburg*, C-280/00, EU:C:2003:415, bod 79).
- 37 Pokud jde o otázku, zda společnost ANM byla či nebyla v tomto období vystavena hospodářské soutěži ohledně služeb místní veřejné dopravy dotčených ve věci v původním řízení, ze spisu předloženého Soudnímu dvoru vyplývá, že poskytování těchto služeb bylo společnosti ANM zadáno výlučně a přímo, tedy bez předchozího využití zadávacího řízení na veřejnou zakázku.
- 38 Nic v tomto spise nicméně neprokazuje, že by město Neapol bylo na základě právních či správních předpisů povinno zadat výlučné poskytování těchto služeb tomuto podniku, takže se jeví, že město Neapol mohlo rovněž poskytování těchto služeb zadat jinému poskytovateli, a to zejména prostřednictvím zadávacího řízení na veřejnou zakázku, jehož by se tak mohly účastnit – jak tvrdila před Soudním dvorem italská vláda – subjekty z jiných členských států.
- 39 Jak přitom uvedl generální advokát v bodech 33 až 35 a 38 svého stanoviska, v případě neexistence takové povinnosti vyplývající z právních nebo správních předpisů je nutné konstatovat, že hospodářská soutěž v oblasti služeb dotčených ve věci v původním řízení byla možná, takže nelze vyloučit, že úlevy na příspěvcích na sociální zabezpečení, z nichž měla prospěch společnost ANM, poskytl tomuto podniku výhodu oproti jeho případným konkurentům, a to i těm pocházejícím z jiných členských států, a tudíž ani vyloučit, že v důsledku těchto úlev byla narušena hospodářská soutěž na tomto trhu a ovlivněn obchod mezi členskými státy.
- 40 Přísluší tedy předkládajícímu soudu, který jako jediný má bezprostřední znalost sporu v původním řízení, aby provedl nezbytná ověření a rozhodl, zda byl v období dotčeném ve věci v původním řízení italský trh místní veřejné dopravy otevřen hospodářské soutěži, a umožňoval tedy subjektům z jiných členských států nabízet své služby za účelem zajišťování služeb dotčených ve věci v původním řízení, nebo zda město Neapol bylo na základě právních či správních předpisů povinno zadat poskytování služeb výlučně společnosti ANM.
- 41 Kromě toho s ohledem na okolnosti uvedené generálním advokátem v bodech 40 a 41 jeho stanoviska týkající se stanov společnosti ANM a obsahu smlouvy o poskytování služeb dotčené ve věci v původním řízení přísluší případně rovněž předkládajícímu soudu, aby provedl nezbytná ověření a rozhodl, zda společnost ANM vykonávala v období od roku 1997 do roku 2001 činnost na jiných trzích s výrobky nebo se službami nebo na jiných zeměpisných trzích otevřených účinné hospodářské soutěži.
- 42 Kdyby se totiž ukázalo, že společnost ANM v tomto období vykonávala činnost na takových jiných trzích, nebylo by možné vyloučit, že úlevy na příspěvcích na sociální zabezpečení, z nichž měl tento podnik prospěch na základě italské právní úpravy dotčené ve věci v původním řízení, narušily hospodářskou soutěž a ovlivnily obchod mezi členskými státy na těchto jiných trzích, ledaže tyto úlevy nebyly využity pro tyto činnosti a bylo vyloučeno jakékoli riziko křížových dotací, což lze prokázat odděleným účetnictvím zajišťujícím, že uvedené úlevy nemohly být využity pro uvedené činnosti (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 27. června 2017, *Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania*, C-74/16, EU:C:2017:496, bod 51, a ze dne 23. ledna 2019, *Fallimento Traghetti del Mediterraneo*, C-387/17, EU:C:2019:51, bod 42).

- 43 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na položenou otázku odpovědět tak, že s výhradou ověření, která musí provést předkládající soud, musí být rozhodnutí 2000/128 vykládáno v tom smyslu, že se použije na takový podnik, jako je podnik dotčený ve věci v původním řízení, který na základě přímého zadání ze strany obce výlučně poskytoval služby místní veřejné dopravy a měl prospěch z úlev na příspěvcích na sociální zabezpečení na základě vnitrostátní právní úpravy, jež byla v tomto rozhodnutí prohlášena za částečně neslučitelnou se zákazem stanoveným v čl. 107 odst. 1 SFEU.

K nákladům řízení

- 44 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

S výhradou ověření, která musí provést předkládající soud, musí být rozhodnutí Komise 2000/128/ES ze dne 11. května 1999 o režimu podpor poskytnutých Itálií na opatření k podpoře zaměstnanosti vykládáno v tom smyslu, že se použije na takový podnik, jako je podnik dotčený ve věci v původním řízení, který na základě přímého zadání ze strany obce výlučně poskytoval služby místní veřejné dopravy a měl prospěch z úlev na příspěvcích na sociální zabezpečení na základě vnitrostátní právní úpravy, jež byla v tomto rozhodnutí prohlášena za částečně neslučitelnou se zákazem stanoveným v čl. 107 odst. 1 SFEU.

Podpisy.